

Vedlegg 1: Hvordan jobbe med rammeplaner lokalt

Overordnet del danner grunnlag for refleksjon rundt lokalt arbeid med kirkelig undervisning og læring og utforming av rammeplaner. De planlagte aktivitetene legges inn digitalt i «Kirka vår – samla plan for arbeid i soknet» og skal samspille med menighetens øvrige virksomhet. I biskopens tilsyn med menighetene blir «Kirka vår» et viktig verktøy for drøfting, inspirasjon og nytenkning for å fylle kirkens oppdrag lokalt.

Det lokale arbeidet med kirkelig undervisning og læring bør utvikles og evalueres fortløpende. Både ansatte, frivillige, deltagere, samt råd og utvalg bør involveres i dette arbeidet. Refleksjonsspørsmålene som er lagt ved dette dokumentet kan være til hjelp for å få starte samtaler om det lokale tilbudet og hvordan menighetens tilbud kan nå en bred målgruppe.

Alle skal ha mulighet til å delta i menighetens tilbud. Menigheten bør organisere tilbudet slik at kostnaden for deltagerne blir så lav som mulig. Dersom en aktivitet blir for kostnadskrevenende for deltagere, bør menigheten vurdere andre opplegg, samarbeid med nærliggende menigheter eller se på muligheter for å søke eksterne midler. K-stud er et eksempel på en slik støtteordning.¹

Samarbeid og tverrfaglighet

For å nå målsetningene for kirkelig undervisning og læring er det avgjørende med samarbeid både innad i staben, med frivillige i menigheten, kristne organisasjoner og aktører i lokalsamfunnet. Leir og større arrangementer for forskjellige målgrupper kan for eksempel gjennomføres på tvers av menighetsgrenser og i samarbeid med blant annet kristne barne- og ungdomsorganisasjoner.

Undervisning, gudstjenesteliv, diakoni, misjon, kirkemusikk og menighetens øvrige tilbud og møtepunkter inngår i et helhetlig menighetsarbeid. Menighetens ansatte har et særskilt ansvar for tverrfaglig samarbeid, slik at de forskjellige kirkefaglige områdene spiller sammen når undervisnings- og læringsaktivitetene utformes og gjennomføres. Lokale tilbud og aktiviteter for de forskjellige målgruppene bør sees under ett.

Å legge til rette for gode møteplasser og trygge rom er viktig i all undervisning og læring. De som kommer til kirkens tilbud, skal oppleve det som et sted der det er plass for hele livet. Det er utarbeidet ressurser til opplæring og forslag til avtaler med frivillige medarbeidere som kan benyttes fritt.² Det er også utarbeidet materiell som gir hjelp til å møte og håndtere en krenkelseserfaring.

Kommunikasjonsarbeid

Menighetene bør tenke helhetlig om kommunikasjonsarbeid. Oppdatert informasjon om opplegg og påmelding må være tilgjengelig på ulike flater, inkludert menighetens nettsider,

---

¹ [Læring for troen og livet - K-stud](#)

² [Tryggere trosopplæring - Ressursbanken, Den norske kirke \(kirken.no\)](#)

sosiale medier og andre digitale kanaler. Klarspråk og inkluderende språk gjør informasjonen mer tilgjengelig og inviterende for flere. Nasjonalt blir det utarbeidet felles maler for kommunikasjonsmateriell. Malene ligger på design.kirken.no og det oppfordres til å ta disse i bruk.³ Det må avklares lokalt hvem som har ansvar for kommunikasjonsarbeidet.

Menigheten kan gjøre sine tilbud kjent for flere gjennom å være synlig i lokalmiljøet og å invitere til åpne tilbud. Dette kan gi en smakebit på opplegg og aktiviteter, pirre nysgjerrigheten og virke rekrutterende. I noen tilfeller er det hensiktsmessig med individuelt tilpasset informasjon. Et eksempel på dette er trosopplæringsabonnementene.⁴

Det bør utarbeides en lokal plan for kommunikasjon. Denne kan ta utgangspunkt i forslag til kommunikasjonsplan, utarbeidet av Kirkerådet.⁵

Likeverdig deltakelse

Kirkens undervisning og læring skal være likeverdig tilgjengelig og åpen for alle og foregå på arenaer der alle kan delta. Kapittel 6 i planens overordnede del peker på de grunnleggende prinsippene for likeverdig deltakelse, medvirkning og medborgerskap. Universell utforming er sentral for å skape lik tilgjengelighet for alle. Samtidig kan også kunnskapsmessige hindringer og fordommer hindre inkludering. Deltagere skal oppleve at aktiviteter kan gjøres på ulike måter og at alle har noe å bidra med, uavhengig av bakgrunn og funksjonsnivå.

I tillegg til universell utforming vil det alltid være noen med behov for individuell tilrettelegging. Målet med individuell tilrettelegging er først og fremst å legge til rette for at alle kan delta på fellesaktiviteter. Segregerte tiltak bør unngås så langt som mulig.

Minoritetsperspektiver

Hvilke minoriteter som er representert i et lokalsamfunn vil variere fra by til bygd og fra landsdel til landsdel. I noen områder vil nasjonale minoriteter være en betydelig gruppe lokalt. Det er viktig at menigheten er godt orientert om hva som kan være aktuelle problemstillinger i møte med forskjellige målgrupper i den lokale konteksten. Generell bevissthet rundt flerkulturelle og krysskulturelle⁶ perspektiver, samt inkluderende praksis, er sentralt i kirkelig undervisning og læring.⁷ Deltagere skal oppleve trygge fellesskap hvor ekskluderende atferd, fordommer og rasisme ikke får plass.

Samisk undervisning og læring

Samisk innhold i kirkelig undervisning og læring skal være en naturlig del av all kirkelig undervisning og læring i alle menigheter, men kan få noe forskjellig innhold og utforming i

---

³ Maler og bilder til bruk i kommunikasjonsarbeid design.kirken.no

⁴ [Trosopplæringsabonnementer - Ressursbanken, Den norske kirke \(kirken.no\)](#)

⁵ Forslag til kommunikasjonsplan (når det er klart)

⁶ «Krysskulturell oppvekst vil si å ha en påvirkning fra to eller flere kulturelle miljøer i en vesentlig del av barne- og ungdomsårene» (Ruth Van Reken). Les mer om krysskulturell bakgrunn her: [Hvem er krysskulturell? - Flexid | Mine muligheter med flere kulturer](#)

⁷ [Kirken i møte med et flerkulturelt samfunn \(Åtte kjennetegn\) - Ressursbanken, Den norske kirke](#)

møte med tre hovedgrupper menigheter: Samiske menigheter (samiske kirkemedlemmer er i majoritet i en slik menighet), menigheter med betydelig samisk bosetning (for eksempel i områdene Oslo, Bergen, Trondheim, Bodø, Tromsø, Alta, Stavanger, Hammerfest, Kirkenes, Hamarøy) og menigheter med lite samisk bosetning.

I menigheter der samer er majoritet, vil kristendomsforståelse, tradisjoner, trosuttrykk og praksiser være sterkt forankret i samisk kultur og livsanskuelse. Disse menighetene bør legge til rette for:

- Tilbud forankret i samiske kristne åndelige tradisjoner og trosliv
- Bruk av samiske språk
- Samarbeid med andre samiske menigheter slik at samer kan erfare trosutøvelse på tvers av lokalmenigheter
- Kirkelig undervisning og læring som speiler deltagerens samiske identitet

I menigheter med både betydelig og lite samisk bosetning er samer i minoritet. Derfor er tilnærmingen til hvordan man ivaretar samisk kirkelig undervisning og læring langt på vei lik. Disse menighetene bør:

- Innarbeide samisk innhold i lokale planer
- Bruke samiske språk for eksempel gjennom salmesang, liturgiske ledd eller bønn
- Bruke samiske kulturelle uttrykk i kirkerommet og andre samlingssteder
- Gjøre seg kjent med og dele ut samiskspråklig materiell
- Gjøre seg kjent med om det finnes personer med samisk tilhørighet lokalt som ønsker å bidra i undervisningen med samisk innhold
- Samarbeide på tvers av menigheter eller med andre aktører for å tilrettelegge for at flere med samisk tilhørighet kan ha felles møtepunkter

Ressurser til arbeidet med samisk undervisning og læring finnes på nettsider til samisk kirkeråd⁸ og i Ressursbanken.⁹

---

⁸ www.kirken.no/samisk

⁹ [Ressursbanken startside - Ressursbanken, Den norske kirke \(kirken.no\)](http://Ressursbanken.startside-Ressursbanken,Den%20norske%20kirke(kirken.no))